

Theaters kaarten geweld in Midden-Oosten aan: ‘Maar Palestijnen verwachten méér dan benefietvoorstellingen’

De Standaard (2)

Lezing van ‘De Gaza monologen’ in het ITA in Amsterdam. — © Jitske Nap

Met benefietacties, rituelen en voordrachten van *De Gaza-monologen* willen de Vlaamse en Nederlandse theatersectoren het geweld in het Midden-Oosten aankaarten.

‘Complexiteit mag geen excuus zijn om niets te doen.’

Charlotte De Somviele en Gilles Michiels

Vandaag om 03:00

29 november werd door de Verenigde Naties uitgeroepen tot Internationale dag van solidariteit met het Palestijnse volk. Anders dan bij de oorlog in Oekraïne blijft de theatersector niet stil over het conflict in het Midden-Oosten. Meer dan twintig theaters in Vlaanderen en Brussel organiseren morgen lezingen, screenings en debatten om hun roep tot een onmiddellijk staakt-het-vuren kracht bij te zetten. In Nederland doen onder meer Internationaal Theater Amsterdam en De Schuur in Haarlem mee.

Blikvanger worden *De Gaza-monologen*, een initiatief van het Ashtar Theatre in Ramallah. Zij riepen theaters over de hele wereld op om hun toneeltekst op te voeren en beelden te delen op sociale media. *De Gaza-monologen* bestaan uit 31 getuigenissen van kinderen en jongeren die de oorlog in Gaza in 2008 meemaakten en waar 1.300 slachtoffers vielen. ‘Tragisch genoeg zijn de monologen vandaag nog steeds accuraat’, stelt het gezelschap op zijn website.

‘Toch zijn het geen polariserende teksten’, benadrukt actrice Sascha Bornkamp, die de protestactie bij ons mee coördineert. ‘Ze vertolken het perspectief van kinderen die gevangenzitten in een onbegrijpelijke cyclus van geweld en daar betekenis aan proberen te geven. De ene vertelt over hoe hij zijn broer heeft zien sterven, iemand anders over hoe hij moest vluchten na een bombardement op zijn school. De verhalen zijn heel schrijnend en ontroerend, maar het gaat niet over de politieke onderlaag.’

Het Palestina Café in Gent: een ‘hearing and healing space’. — © ntgent

Ondertussen doen er veertig landen mee, ook Duitsland en Frankrijk waar het verdedigen van Palestijnse belangen historisch moeilijker ligt. Een team van studenten en schrijvers vertaalde de Arabische toneelteksten naar het Nederlands. In ruil voor het gebruik ervan vraagt het Ashtar Theatre een financiële bijdrage voor hun noodfonds, dat inzet op het sociale welzijn van kinderen in Gaza. Van het merendeel van de jonge toneelschrijvers, die indertijd meewerkten, is het lot onbekend.

In Toneelhuis zijn onder meer Stijn Van Opstal (Olympique Dramatique) en Nico Sturm (Tutti Fratelli) voorlezers van dienst. Bij De Singel neemt het publiek zelf de microfoon in de hand voor de voorstelling *Exit above* van Rosas. Jeugdtheater hetpaleis organiseert een debat met kinderen. En

Liesa Van der Aa en Jaouad Alloul zetten de monologen op muziek. ‘We hebben het privilege dat we onze stem kunnen inzetten om dit onrecht aan te kaarten’, besluit Bornkamp. ‘Hoe klein ook, dit is waar we als acteurs een verschil kunnen maken.’

Slaapstaking

De Gaza-monologen zijn deel van Theater voor Gaza, een breder initiatief dat in Nederland werd opgezet, door onder meer journalist Marijn Lems (tevens gamerecensent voor deze krant) en theatermaakster Laura van Dolron. Op 16 november organiseerde Van Dolron de startavond in Het Nationale Theater in Den Haag. Een nacht lang hielden de aanwezigen een ‘slaapstaking’ als wake-upcall omdat de Nederlandse regering en de wereld sliepen. ‘Ik lag toch wakker, dus konden we beter samen wakker liggen’, vertelt Van Dolron. ‘Een nacht biedt, meer dan een avond, ruimte voor verschillende stemmingen, voor woede én stilte. Misschien kwamen vooral mensen die het eens zijn, die nadien een niet-complex gesprek voeren. Maar die hoop en troost heb je nodig om ook met andere mensen te gaan praten.’

Ook NTGent wilde niet verkrampen door het gepolariseerde debat rond de oorlog. In het Arcatheater faciliteert het stadstheater een Palestina Café, in samenwerking met het Gents Kunstenoverleg en de Palestijnse gemeenschap in Gent. ‘We noemen het een *hearing and healing space*, een ontmoetingsruimte waar luisteren de kernactiviteit is’, legt Barbara Raes uit, die met Melih Gençboyacı en Yves Degryse de artistieke leiding van NTGent vormt. ‘Op de eerste avond was er bijvoorbeeld SADA Playback Theatre, zij brachten een traumahelende theatervorm waarbij de verhalen van mensen live in beelden werden omgezet. Sindsdien wordt de plek door verschillende mensen en organisaties ingevuld, zij worden dus mede-eigenaar. We willen faciliteren, niet claimen.’

Centraal in het Arcatheater staat een ritueel, dat aansluit bij de lijn rond kunst en zorg die NTGent de komende seizoenen wil uitzetten. ‘Geïnspireerd door het betoog (https://www.standaard.be/cnt/dmf20231019_96055698) van schrijver en acteur Ramsey Nasr borduren we samen met de Gentse organisatie Manoeuvre elke avond namen van de slachtoffers op een groot doek. Het is een ritueel dat erkenning geeft en tegelijk helend werkt door de handeling.’

Boycot criminaliseren

Op 2 december volgt bij NTGent nog een benefiet met spoken word, muziek en gedichten van Fatena Al-Ghorra, de Belgisch-Palestijnse auteur die in Gaza verblijft. Alain Platel is blij met de vele steunacties vanuit de theatersector, maar vindt ze niet voldoende. In een open brief (<https://e-tcetera.be/meer-dan-ooit/>) riep hij op tot meer actie. ‘De Palestijnen in de bezette gebieden verwachten méér dan alleen benefietvoorstellingen’, zegt de theatermaker die de voorbije twintig jaar nauw samenwerkte met artiesten uit de regio via zijn gezelschap les ballets C de la B (inmiddels omgedoopt tot laGeste). ‘Ze voelen zich zeer geïsoleerd en verlangen dat Europeanen zich duidelijker uitspreken tegen Israël als apartheidsstaat.’

Platel pleit al langer voor ‘een duurzamer en duidelijker initiatief’: de BDS-beweging, die het Israëliëse regime tracht te raken via een economische en culturele boycot, desinvesteringen en sancties. In oktober nog verbood Platel een filmfestival in Tel Aviv om zijn film *Why we fight?* te vertonen, omdat hij niet samenwerkt met organisaties die door de Israëliëse regering worden gesteund.

een slaapstaking met Laura van Doron (rechts). — © IT

‘Ik zou het fantastisch vinden mochten grote en kleine cultuurhuizen in Vlaanderen zich verenigen om de BDS duidelijk te ondersteunen’, zegt Platel. ‘Maar de voorbije jaren heb ik ondervonden hoe moeilijk dat ligt bij artiesten. Mijn eigen voorstelling *C(h)oeurs* werd in 2020 op het Ruhrtriennale-festival geannuleerd omdat BDS in Duitsland gecriminaliseerd wordt als een antisemitische organisatie. Ik maak me zorgen dat we bij ons dezelfde weg opgaan nu de N-VA (https://www.standaard.be/cnt/dmf20231020_95217733) organisaties begint te viseren die BDS steunen.’

Toch stemmen de duidelijke standpunten van politici zoals Alexander De Croo (https://www.standaard.be/cnt/dmf20231124_95850761), Caroline Gennez en Petra De Sutter Platel hoopvol. Hij wil nu, voorbij BDS, op zoek naar een derde weg. ‘Binnenkort heb ik een afspraak met Een andere joodse stem. In Vlaanderen is dat de enige organisatie die zich duidelijk uitspreekt tegen Israël, ook al steunt ze BDS niet. Samen willen we onderzoeken hoe we regimekritische organisaties in Israël, die nu zwaar onder druk staan, beter kunnen ondersteunen.’

Van Dolron vindt op haar beurt dat de Gaza-kwestie niet alleen aandacht mag krijgen op speciale avonden. Zo wordt het ook deel van haar nieuwe voorstelling *Heel*. ‘Dikwijls wordt in het debat het woord “complex” gebruikt’, besluit ze. ‘Ik denk dat er in het gesprek ruimte bestaat voor complexiteit, maar die kan ook een excuus worden om niets te doen. Een theater heeft podia en microfoons: als je die nu niet gebruikt, vind ik alles wat we doen nutteloos.’

De benefiet in NTGent gaat door op 2/12. Een overzicht van alle Gaza-monologen: vindt [uhier \(https://state-of-the-arts.net/the-gaza-monologues/\)](https://state-of-the-arts.net/the-gaza-monologues/).

Lees ook

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20231115_95440835)

+ Cultuurwereld worstelt met Gaza: een kamp kiezen of net niet? >

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20231115_95440835)

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20231115_95440835)

Niet te missen in DS+

REPORTAGE

Op bezoek bij NBA-Belg Toumani Camara: 'Je krijgt hier amper tijd om te bekomen'
'Hij is een sloopploeg op zijn eentje.' Zo heftig Toumani Camara is op de court, zo rustig en ...

(/cnt/dmf20231123_97545071)

Strategische kiezers beslissen over toekomst Nederlandse politiek

De Nederlandse verkiezingen worden een absolute nagelbijter. Het zijn de strategische kiezers die ...

(/cnt/dmf20231121_97224220)

REEKS

'Verkeersdoden door vrachtwagens kunnen even zeldzaam worden als een vliegtuigcrash'

Rijden er ooit vrachtwagens rond die technisch zo hoogstaand zijn dat ze met zekerheid nooit een ...

(/cnt/dmf20231120_97453167)

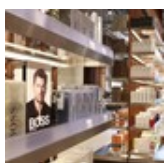

+ Na vertrek Sam Altman: ligt artificiële superintelligentie binnen handbereik?

Ligt een AI-systeem dat de mens in alles overtreft binnen handbereik? De hoofdrolspelers in het ...

(/cnt/dmf20231120_97512797)

Meest gelezen dS+

+ Zware parfums zijn aan een comeback bezig

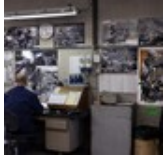
(/cnt/dmf20231121_94672780)

FEESTTIPS

+ De voorpret kan beginnen: 47 cadeautjes onder de 30 euro

(/cnt/dmf20231121_95130551)

REPORTAGE

+ Uitzonderlijk bezoek aan wapenfabriek FN Herstal: 'Je wilt niet meemaken dat zo'n kogel verkeerd terechtkomt'

(/cnt/dmf20231123_95830245)

BOEIENDE TIJDEN

+ Extreemrechts ziet Europa als een bedreigd Avondland

(/cnt/dmf20231124_96229637)